

YTTRANDE
2017-01-17

Ku2016/02380/KO

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkande SOU 2016:69 En inkluderande kulturskola på egen grund
(Ku2016/02380/KO)

Inledning

Svenska Suzukiförbundet (SSZ) är en politiskt och religiöst obunden ideell förening som, genom lokalföreningar, bedriver musikundervisning för barn. Det är i denna egenskap vi lämnar vårt remissyttrande. Vi vill inledningsvis framhålla att den beskrivning av musikundervisning för barn som ges i utredningen inte stämmer med verkligheten. Genom förbundets regi genomförs undervisning i hela landet och det är långt ifrån alla föreningar som tillhör kommunala musik- eller kulturskolor. För det svenska musiklivet är Suzukiundervisningen, som sker i ideella föreningar, oerhört viktigt. Med tanke på att utredningen inte tycks känna till omfånget av denna undervisning i Sverige, vill Svenska Suzukiförbundet därför beskriva både pedagogiken i sig och dess tillämpning i Sverige, se **Bilaga 1**, samt lämna ett yttrande om utredningens förslag.

Sammanfattning

Svenska Suzukiförbundet anser att förslag till nationella mål för en kommunal kulturskola (avsnitt 6.2.) är bristfälliga och behöver revideras på följande sätt:

- a) Stryka orden ”...i första hand i grupp”
- b) Stryka orden ”...med verksamhet inom tre eller flera konstutryck”
- c) Lägga till orden ”samt lärares kunskap, erfarenhet och kreativitet.”
- d) Stryka målet ”Bedrivs på barns och ungas fria tid”

Utredningens slutsatser om konsekvenser för enskilda företag av musik- och kulturskoleutbildning (avsnitt 7.11.) samt om förslagets enlighet med EU:s konkurrens- och statsstödsregler (avsnitt 7.12) är knapphändiga och illa underbyggda och bör utredas vidare.

Avsnitt 6.2. Nationella mål - Detaljstyrning eller mål?

Ge barn och unga möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck i första hand i grupp (sidan 206)

Enligt utredningsförslaget ska en kommunal kulturskola ”ge barn och unga möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck i första hand i grupp”.

Styrning till gruppundervisning som norm är inte förenlig med grundläggande kvalitetstänkande och musiklärares erfarenhet. Pedagogisk utveckling de senaste årtionden har visat att både individuell undervisning och gruppundervisning har en viktig plats i att uppnå kvalitet i undervisningen av musik och andra konstarter inom kulturskolans ramar. Utredningen brister i sin analys av undervisningsformer och styr fokus allt för ensidigt till gruppundervisning utan att belysa fördelar med detta på ett adekvat sätt. Målformuleringen, som den är nu, är för specifik och detaljstyrande. Detta är i motsättning till utredningens tankar om flexibilitet i undervisningen som utgår ifrån barn och ungas olika behov. Hänvisning till prioritering av gruppundervisning bör följaktligen strykas från målet.

Bedrivs på barns och ungas fria tid (sidan 206)

Det är osäkert vad utredningen menar med detta mål. Om det menas att kulturskoleundervisning enbart ska bedrivas utanför skoltid, anser Svenska Suzukiförbundet att målet blir för styrande för många av landets kommuner, där framgångsrikt samarbete mellan kulturskola och skola om kulturskoleundervisning på skoltid ofta är en förutsättning för att elever ska kunna ta tillvara den undervisning som kulturskolan erbjuder. Svenska Suzukiförbundet föreslår att detta mål stryks.

Präglas av hög kvalitet och en konstnärligt och genremässig bredd med verksamhet inom tre eller flera konstuttryck (sidan 207)

Utredningsförslaget fastslår att en kommunal kulturskola ska ha verksamhet inom tre eller flera konstuttryck. Förslaget är för begränsande för kommuner som väljer att organisera sin verksamhet på området på annat sätt. Det ska vara likvärdigt att ha en musikskola, en konstskola och en dansskola i tre organisationsenheter som det är att ha en kulturskola vilken omfattar alla tre konstarter. Här är målförslaget för styrande och riskerar att urholka den flexibilitet vilken är nödvändig för att hitta lösningar som passar olika behov.

Tillämpa en pedagogik som utgår från barnets egna erfarenheter och intressen (sidan 207)

Barns egna erfarenheter och intressen är viktiga ingredienser i kulturskolans verksamhet. Denna begränsning i definitionen av vilken pedagogik som ska tillämpas är dock för snäv för att ha i nationella mål. Det finns pedagogik och erfarenhet vilka barn inte känner till när de börjar studera vid en kulturskola. Denna nya kunskap, vilken ofta tillhandahålls av lärarna, kan ge barn nya erfarenheter, kunskap och upplevelser. Dessa kan leda till upptäckter och nya

intressen vilka är nödvändiga för att barnet ska kunna växa och kunna utveckla sitt eget konstnärliga språk. Svenska Suzukiförbundet förslår att följande tillägg görs:
.....samt lärares kunskap, erfarenhet och kreativitet.

Svenska Suzukiförbundet anser det vara problematiskt hur dessa mål i allmänhet är formulerade. Här skiljer sig sättet att formulera kulturpolitiska mål ifrån praxis inom andra av kulturpolitikens områden. Det är tveksamt att avsnitt 6.2 är att betrakta som "mål", avsnittet har snarare en karaktär av regler om hur en kulturskola ska se ut för att kunna få statsbidrag.

Avsnitt 7.11. Konsekvenser för enskilda företag

Att bedriva kulturskola är ett kommunalt åtagande. De undervisningsformer som privata företag tillhandahåller inom kulturområdet kan enligt utredarens mening inte betraktas som kulturskoleverksamhet i de fall verksamheten saknar en kommunal huvudman. (sidan 299)

Detta påstående saknar grund och hela avsnitt 7.11. bör antingen strykas från utredningen eller få en mycket mera gedigen genomgång och analys. Skälen är följande:

Musikundervisning och undervisning i andra konstarter bedrivs i dag av andra aktörer än kommuner och är att jämföra med kommunalt driven verksamhet på dessa områden. Här kan man t ex nämna att största delen av den dansundervisning som förekommer i Sverige, drivs av privata företag och organisationer.

Inom Svenska Suzukiförbundets ramar finns det många lärarmedlemmar vilka inte är anställda på kommunala musik- och kulturskolor. Dessa lärare arbetar med musikundervisning i olika former, inom egna företag, studieförbund eller annan ideell verksamhet. Deras undervisning är att jämföras med motsvarande undervisning på en kommunal musik- eller kulturskola och bör följaktligen i utredningens sammanhang betraktas som kulturskoleverksamhet.

Utredningen brister i sin analys av konsekvenser för den delen av musik- och kulturskoleundervisning i verksamheter som inte har kommunala huvudmän, när diskrimineringen mot denna verksamhet inom skatteområdet diskuteras. Moms på 25% läggs på privat musikundervisning medan musikundervisning med kommunal huvudman är momsfri. Utredningen lyckas inte med att förklara varför de tycker att denna diskriminering på skatteområdet är nödvändig. Situationen är konkurrenshämmande och det är svårt att se hur den skulle kunna uppstå inom andra branscher. Kommunala tryckerier och solarier har till exempel inte momsfordelar jämfört med tryckerier och solarier på den fria marknaden. Samma princip bör gälla musikundervisning.

Kommunernas motiv för att bedriva kulturskoleverksamhet är att ett motsvarande utbud, och därmed konsumtion utan offentliga subventioner, inte skulle uppstå på en fri marknad. (sidan 299)

Här brister utredningen återigen i sin analys. Kommuner måste ha friheten att organisera sin kulturskoleverksamhet på det sätt som passar för varje kommun. En kommun kan välja att subventionera ett privat företag, genom upphandling eller på annat sätt, för att företaget i fråga ska bedriva kulturskoleverksamhet i kommunen. Detta är till exempel fallet i

kommuner, där både en kommunal musikskola och privat ägda musikskolor är subventionerade av kommunen för att driva kulturskoleverksamhet. De privat ägda skolorna måste lägga 25% moms på sina undervisningsavgifter men den kommunala skolan inte. Om kommunen vill bibehålla konkurrensneutralitet inom detta område, måste kommunen kompensera de privata aktörerna för denna statliga skatt.

Kulturskolan är att betrakta som en frivillig ej lagstadgad marknad. Privata aktörer finns redan på denna marknad och måste även i fortsättningen ha möjlighet att etablera sig på denna marknad. Det måste finnas möjlighet för konkurrenter till kommunalt ägda musik- och kulturskolor att på samma villkor konkurrera, utan att kommunalt ägda musik- och kulturskolor får konkurrensfördelar genom momsfrihet.

Avsnitt 7.12. Förslagets förenlighet med EU:s konkurrens- och statsstödsregler

Då avgifter från barn och unga endast täcker en försumbar del av verksamhetens kostnader kan de inte betraktas som betalning för den tjänst som tillhandahålls. Under dessa förutsättningar bedöms verksamheten i sin helhet vara av icke-ekonomisk karaktär, vilket innebär att den inte omfattas av EU:s konkurrens- och statsstödsregler. (sidan 300)

Svenska Suzukiförbundet anser att denna analys är bristfällig. Det finns en direkt koppling mellan storleken på den avgift som barn och unga betalar för olika typer av kulturskoleundervisning och den tjänst som tillhandahålls, d v s de undervisningstimmar som eleven får. Avgifterna täcker dessutom i många fall minst 10% av de kommunala kulturskolornas kostnader och kan följaktligen inte anses vara en "försumbar" del av skolornas intäkter. Med tanke på att kulturskoleundervisning på den fria marknaden, särskilt när det gäller dansundervisning och musikundervisning, redan existerar i relativt stor skala samt att denna undervisning ej är lagreglerad på annat sätt, är hela kulturskoleverksamheten i Sverige att betrakta som verksamhet av ekonomisk karaktär och följaktligen ska omfattas av EU:s konkurrens- och statsstödsregler.

I detta ärende har Svenska Suzukiförbundets styrelse beslutat om remissvarets slutgiltiga utformande. Fil.dr. Haukur F. Hannesson, lärarmedlem i förbundet, har varit föredragande i ärendet.

Med vänliga hälsningar,

Sven Sjögren, ordförande

Adress: Gjutegården 2, 436 45 Askim

E-post: sven.sjogren.swsuz@comhem.se

Bilaga 1,

Suzukipedagogiken och dess tillämpning i Sverige

Den japanske violinpedagogen Shinichi Suzuki föddes i Nagoya 1898 och dog i Matsumoto 1998. Suzukipedagogiken (**Suzuki Method®**) har genomgått en fantastisk utveckling i hela världen. Detta gäller även Sverige. Glädjande nog är det allt fler kulturskolor och studieförbund i vårt land som använder sig av Suzukipedagogiken i sitt utbud.

De musikaliska resultat som uppnås där denna pedagogik används talar sitt tydliga språk. Dessutom finns det minst lika stora vinster vad gäller elevernas personliga utveckling. Den här pedagogiken har som huvudmål att utveckla hela människan – inte bara musikern. Musiken som medel – människan som mål. Svenska Suzukiförbundet (SSZ) vill lämna följande information angående denna undervisning och om SSZ. För kompletterande information besök SSZ:s hemsida <http://www.swesuzuki.org>

Tillsammans med i dag närmare 30 andra länder tillhör SSZ European Suzuki Association (ESA), som är en "Regional Association". Det finns 5 olika regionala organisationer som tillhör ISA (International Suzuki Association). För att kunna undervisa enligt Suzukimetoden måste en instrumentalpedagog ha gått en av ESA godkänd Suzukilärarutbildning. Lärarutbildningen sker i 5 delnivåer, där varje nivå vanligtvis tar ett år att få. Vanligen ges kursen i form av veckoslutskurser. Varje nivå avslutas med en examination inför en europeisk ESA-jury. Godkänd examen krävs för att gå vidare till nästa nivå. Lärare som undervisar inom Suzukipedagogik ska ha erforderlig behörighet, dvs. ha avlagt godkänd examen för minimum ESA nivå 1, samt vara medlemmar i det aktuella landets nationella Suzukiförbund.

Suzukiundervisningen är uppdelad i individuella lektioner och grupplektioner som ges parallellt. Obs! att Stråkklasser inte är detsamma som Suzukiundervisning. För att kallas Suzukiundervisning ska det finnas en aktiv föräldrautbildning och föräldramedverkan samt en tidig start. Föräldrautbildningen är en kurs (ofta 8 veckor) med bara föräldrar, utan barn. Här behandlas varje vecka genom grupp- och individuell undervisning Suzukis filosofi, metodik och instrumentalspel. Föräldrarna lär sig att på det aktuella instrumentet spela för att sedan bättre kunna assistera sitt barn hemma. Under många år jobbar man sedan elev-förälder-lärare i en triangel. En gemensam repertoar används över hela världen för respektive instrument, som en röd tråd vad gäller utvecklingen av teknik och musikalitet. Detta medför att eleverna genast vid nationella och internationella kurser och konferenser kan musicera med varandra. Suzuki var alltid mån om att påpeka att i denna pedagogik är musicerandet medel och människan mål. Genom att tillsammans med förälder-lärare arbeta så här i en triangel under barnets uppväxt, så utvecklas barnets olika förmågor, talang och musikalitet, vilket ger detta barn fantastiska möjligheter att leva ett harmoniskt liv. Och musikalitet är, liksom all annan förmåga, "*...något man utvecklar – inte föds med!...*". Kort sagt – detta sätt att växa upp ger barnet värdefulla verktyg att kunna leva ett rikt liv. Man kan bara som exempel nämna teamwork (gruppspelet), koncentration, att uppträda (mycket spel inför publik redan från början), memoreringsförmåga (alla stycken lärs in utantill) osv.

Speciellt för de yngre eleverna är föräldrar närvarande på både individuella lektioner och grupplektioner. I flera svenska Suzukiföreningar börjar man idag när eleven är 4-6 år. Det kan vara svårt för vissa skolor att påverka startåldern, men den här pedagogiken är utformad för en start med det lilla barnet. Detta är skälet till att man t.ex. börjar att lära musiken via gehöret – inte via noter. Senare kommer de viktiga noterna in i bilden. Men inte förrän barnet börjar bli symbolmoget. Eftersom detta är exakt samma metodik som används när barn över hela världen lär sig sitt modersmål, kallar Suzuki detta för ”Mother Tongue Method”. Detta är en viktig orsak till den förbluffande snabba inläring som många av eleverna uppvisar. Och lägg märke till en sak: Inget barn har hittills testats med avseende på musikalitet. Alla barn/familjer som vill börja i Suzukiundervisning får göra det utan några test. Suzuki: *”Begåvning är inte medfödd. Begåvning är något som utbildas och börjar redan från födseln!”*.

Svenska Suzukiförbundet består av ett 40-tal lokalföreningar och har idag 232 lärarmedlemmar och 1836 elever och deras familjer som medlemmar. Förbundet är det 3:e största nationella förbundet inom ESA. Förbundet har en ytterst ansträngd ekonomi, då den till största delen är medlemsavgiftsfinansierad. Vår strävan är att i större utsträckning än som nu är fallet ekonomiskt kunna hjälpa både lärare med deras utbildning och familjer med deras avgifter för både undervisning och kurser. Vi känner en stor olust, då vi jämför oss med andra motsvarande undervisnings-institutioner vad gäller ekonomin. Att det är på det sättet är anmärkningsvärt, då de resultat som vi uppnår i många fall överträffar jämförbar undervisning i Sverige.

Se vidare info på förbundets hemsida: www.swesuzuki.org

Sven Sjögren
förbundsordförande i SSZ

Christina Wainikka
Förbundssekreterare i SSZ